

Despre pocăință

Predică în Duminica Fiului Risipitor

ubiți frați! Sfânta Biserică, această maică iubitoare de fii a credincioșilor, care i-a născut întru mântuire și ia asupra sa toate grijile ca fiii săi să nu rămână lipsiți de moștenirea lor – Cerul, pregătindu-i de săvârșirea cu izbândă a nevoinței care vine a sfintelor Păresimi, a rânduit astăzi să se citească la Dumnezeiasca Liturghie pilda Domnului nostru Iisus Hristos despre fiul risipitor.

În ce stă nevoința sfintelor Păresimi? Ea este nevoința pocăinței. În zilele de față ne aflăm înaintea unui răstimp care este afierosit cu precădere pocăinței, stăm ca și cum am fi la ușa lui și cântăm cântarea plină de umilință: *Ușile pocăinței deschide-ne nouă, Dătătorule de viață!* Ce ne descoperă cel mai mult pilda Domnului nostru pe care am ascultat-o în Evanghelia de astăzi? Ea ne descoperă neurmata, nesfârșita milostivire a Tatălui Ceresc față de păcătoșii care aduc prinos de pocăință. *Bucurie se face în cer pentru un singur păcătos care se pocăiește* (Lc. 15, 7), le-a vestit Domnul oamenilor, chemându-i la pocăință – și ca spusele Lui să se întipărească mai adânc în inimile ascultătorilor, a binevoit să adauge la ele o pildă.

Un oarecare om bogat, ne povestește pilda evanghelică, avea doi fii. Cel mai tânăr și-a rugat tatăl să îi dea partea lui de moștenire. Tatăl a împlinit rugămintea mezinului. După ce au trecut câteva zile, acesta, luându-și averea, a plecat într-o țară îndepărtată, unde și-a cheltuit tot avutul în desfrânări. După ce a risipit totul, în țara aceea a venit o vreme de foamete. Fiul bogatului nu numai că a început să aibă greutate, ci a ajuns chiar într-o stare cu totul jalnică. Aflat în asemenea strâmtoare, s-a lipit de unul dintre oamenii locului, iar acela l-a trimis pe câmp să-i pască porcii. Nefericitul, chinuit de foame, ar fi fost bucuros să-și umple burta cu mâncarea cât se poate de grosolană cu ca-

re se hrăneau porcii! Lucrul acesta însă nu a fost cu putință. În starea aceasta aflându-se, până la urmă și-a venit în fire și, amintindu-și de belșugul ce umplea casa părintească, s-a hotărât să se întoarcă la tatăl său. În cugetul său se pregătise deja, pentru a-și pleca tatăl spre milostivire, să-și recunoască păcatul, să-și recunoască nevrednicia și să ceară cu smerenie să fie primit nu în familia tatălui, ci în ceata robilor și slugilor acestuia. Cu această așezare a inimii, fiul cel mic a purces la drum. Era încă departe de casa părintească atunci când tatăl l-a văzut – l-a văzut și i s-a făcut milă de el: a ieșit alergând în întâmpinarea lui, s-a aruncat de gâtul lui, a început să îl sărute. Când fiul a rostit măr-turisirea și rugămintea pe care și le pregătise dinainte, tatăl a poruncit robilor: „Aduceți haina cea mai bună, îmbrăcați-l în ea, puneți inel în degetul lui și încălțări în picioarele lui. Aduceți și junghiați vițelul îngrășat: o să mâncăm și o să ne veselim. Acest fiu al meu era mort și a înviat, era pierdut și s-a aflat!”. Fiul cel mare, care fusese totdeauna supus voinței tatălui, s-a întors acasă în timpul ospățului. I s-a părut ciudată purtarea tatălui față de mezin – dar tatăl, însuflețit de dreptatea dragostei, înaintea căreia orice altă dreptate este sărăcicioasă, nimicnică, i-a răspuns: *Fiule! Tu ești întotdeauna cu mine, și tot ce e al meu este și al tău; s-ar fi cuvenit să te bucuri și să te veselești, căci fratele tău a fost mort și a înviat, pierdut a fost și s-a aflat!* (Lc. 15, 11-32).

Potrivit tâlcuirii Sfinților Părinți¹, fiul cel mic poate fi înțeles ca închipuire atât a întregului neam omenesc, cât și a fiecărui păcătos în parte. Partea de moștenire ce i se cuvenea sunt darurile lui Dumnezeu, de care este preaplin fiecare om și mai ales creștinul. Cele mai mari dintre darurile lui Dumnezeu sunt mintea și inima, dar mai cu seamă harul Sfântului Duh, dăruit fiecărui creștin. Pretinderea părții de moștenire pentru a o cheltui după bunul plac e năzuința omului de a lepăda supunerea față de Dumnezeu și a urma propriilor gânduri și dorințe. Învoirea tatălui la cererea mezinelui arată că Dumnezeu l-a cinstit pe om cu voie de sine stăpânitoare în întrebuintărea darurilor Sa. Țara îndepărtată e viața păcătoasă, ce ne îndepărtează și ne înstrăinează de Dumnezeu. Cheltuirea avuției e istovirea puterilor minții, inimii și trupului, dar mai ales jignirea și alungarea Sfântului Duh prin faptele păcătoase. Sărăcia mezinelui este pustietatea sufletească ce ia naștere din viața păcătoasă. Locuitorii statornici ai acelei țări îndepărtate sunt stăpânitorii întunericului acestui veac, duhurile căzute, ce sunt nestrămutate în căderea lor, în înstrăinarea lor de Dumnezeu: înrâuririi lor i se supune păcătosul. Turma dobitoacelor necurate închipuie gândurile și simțămintele păcătoase, ce rătăcesc în sufletul păcătosului și pasc pe pajiștile lui; ele sunt urmarea de neînălțurat a lucrării

¹ Vezi *Tâlcuirea* Fericitului Teofilact al Ohridei la Evanghelia după Luca

păcătoase. În zadar ar vrea omul să înăbușe acest gânduri și simțăminte prin împlinirea lor: ele sunt de neîmplinit! Însă nici împlinirea pe cât e cu putință a gândurilor și visărilor pătimase nu le nimicește, ci le stârnește cu îndoită putere. Omul este făcut pentru Cer: numai adevăratul bine îi poate fi hrană îndestulătoare și de viață dătătoare. Răul, atrăgând la sine și amăgind gustul inimii, care este vătămat de cădere, este în stare doar să arunce în neorânduială însușirile omenești.

Cumplită este pustietatea sufletească pe care o pricinuieste viața păcătoasă, de neîndurat chinul adus de gândurile și de simțămintele pătimase, păcătoase, atunci când ele colcăie ca niște viermi în suflet, când sfășie sufletul care li s-a supus, sufletul pe care-l stăpânesc cu silnicie! Nu rareori păcătosul, chinuit de gânduri amarnice, visări și pofte cu neputință de împlinit, ajunge la deznădejde; nu rareori încearcă să-și ia viața – și pe cea vremelnică, și pe cea veșnică. Fericit păcătosul care în acea vreme de restriște își va veni în fire și își va aminti nețărnută dragoste a Tatălui Ceresc, își va aminti nemăsurata bogăție duhovnicească de care este plină din belșug casa Tatălui Ceresc – Sfânta Biserică. Fericit păcătosul care, înspăimântându-se de păcătoșenia sa, va voi să se izbăvească prin pocăință de greutatea ei care îl strivește.

Din pilda evanghelică învățăm că pentru o pocăință reușită și rodnică, din partea omului este neapărată nevoie de vederea păcatului propriu, recunoașterea lui, părerea de rău pentru el, mărturisirea lui. Pe cel ce se întoarce la Dumnezeu cu o asemenea așezare a inimii, Dumnezeu îl vede *încă departe fiind* el: îl vede și Se grăbește să-l întâmpine, îl îmbrățișează, îl sărută cu harul Său. Numai ce a rostit mărturisirea păcatului său cel ce se pocăiește, că Domnul Cel milostiv poruncește robilor – slujitorilor altarului și sfinților îngeri – să îl îmbrace în sfânta haină a neprihănirii, să pună în mâna lui inel – mărturie a unirii lui reînnoite cu Biserica pământească și cerească, să pună în picioarele lui încălțări, ca lucrarea lui să fie păzită de spinii cei duhovnicești prin rânduielile cele temeinice – asta înseamnă încălțările – ale poruncilor lui Hristos. Ca împlinire a lucrării dragostei, pentru fiul reîntors se întinde masa dragostei, la care se junghie vițelul îngrășat. Această masă închipuie masa bisericească, la care păcătosul care s-a împăcat cu Dumnezeu i se îmbie mâncare și băutură duhovnicească, nestricăcioasă: Hristos, Cel de multă vreme făgăduit omenirii, pregătit de negrăita milostivire a lui Dumnezeu pentru omenirea căzută chiar din clipa căderii ei.

Pilda evanghelică este învățătură dumnezeiască! Ea e adâncă și înaltă, în ciuda neobișnuitei simplități a cuvântului omenesc în care a binevoit a se înveșmânta Cuvântul lui Dumnezeu! Cu minunată înțelepciune a rânduit Sfân-

ta Biserică să se citească înaintea a tot poporul această pildă înainte de începutul Postului Mare. Ce veste poate fi mai mângâietoare pentru păcătosul ce stă descumpănit în fața ușilor pocăinței, dacă nu vestea despre nesfârșita și negrăita milostivire a Tatălui Ceresc față de păcătoșii care se pocăiesc? Această milostivire este atât de mare încât i-a uluit chiar și pe sfinții îngeri – fiii întâi-născuți ai Tatălui Ceresc, ce niciodată n-au călcat nici măcar una singură dintre poruncile Lui. Cu mințile lor luminate și înalte ei n-au putut, totuși, pricepe neurmata milostivire dumnezeiască față de neamul omenesc. Ei aveau nevoie în această privință de o descoperire de Sus, și din descoperirea de Sus au învățat că se cuvine lor *să se bucure și să se veselească, pentru că fratele lor mai mic – neamul omenesc – mort era, și a înviat; pierdut era, și s-a aflat prin mijlocirea Răscumpărătorului. Bucurie se face înaintea îngerilor lui Dumnezeu chiar și pentru un singur păcătos care se pocăiește.*

Iubiți frați! Să întrebuițăm potrivit menirii ei vremea pe care Sfânta Biserică a rânduit-o ca să ne pregătim de nevoințele sfintelor Păresimi! S-o întrebuițăm spre a ne umple mintea și inima de marea milostivire a lui Dumnezeu față de oameni îndeobște și față de fiecare om în parte care dorește să se împace cu Dumnezeu și să ajungă la unirea cu El prin mijlocirea adevăratei pocăințe. Să dea Dumnezeu să ne hotărâm soarta veșnică spre mântuirea și bucuria noastră, ca veselie noastră să fie nesfârșită, întru unire cu bucuria sfinților îngeri ai lui Dumnezeu, ca bucuria cea de obște a oamenilor și îngerilor să se împlinească și desăvârșească întru desăvârșirea voii Tatălui Ceresc! Că *nu este voia înaintea Tatălui Ceresc să piară unul dintr-acești mici* (Mt. 18, 14) oameni, micșorați și înjosiți de păcat. Amin.